

**TABIIY RESURS SAMARADORLIGIDAN FOYDALANISHNING JAHON
TAJRIBASI VA XALQARO DASTURLAR.**

Bobojonova M.J

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Hozirgi kunda iqtisodiyoy jadal rivojlanish jarayonida, resurslarning yetishmovchiligi yoki bo'lmasam, global muammolarning kelib chiqishiga olib kelmoqda. Iqtisodiyotning rivojlanishidagi sanoat inqiloblariga qaraydigan bo'lsak har bir industriyada reaurslarga bo'lgan talab yuqori bo'lgan va qayta ishlash va ularni o'rnini to'ldirish kabi muammolarni yechish juda bahsli hisoblanadi. Bugungi kunda shu muammolarni hal qilish maqsadida turli xildagi dasturlar, tashkilotlar va loyihamalar ishlab chiqilmoqda va ular hozirgi kunga kelib natijasini bermoqda. Maqolada shular haqida gapirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: xalqaro kengash, ekologik dasturlar, ekologik fondlar, antropogen, Stokgolm dekloratsiyasi.

Dunyoda 300 dan ortiq tabiatni asrash va muhofaza qilish bo'yicha tashkilotlar bor, uning eng dastlabkisiga xalqaro hayvonlarni muhofaza qilish bo'yicha xalqaro kengashi hisoblanadi. Ushbu tashkilot 1992 –yili tashkil topgan. 1998 – yili esa Moskva shahrida inson sihat-salomatligi va rivojlanishi uchun xalqaro fond tuzilgan. Jhon ilmiy tashkilotlarida xalqaro uchrashuvlari, birga ishslashlari, ozon qatlamini o'rganish va iqlimning o'zgarishi bo'yicha hamjihat olib borilayotgan ishlari muhim ahamiyatga ega bo'lib, ushbu sohada bir qancha yutuqlarga erishdilar.

Davlatlararo ekologik dastrularni bitimli o'rinalash maqsadida ijro hokimiyat organlari uchun 1992 yili davlatlararo ekologik fond va uning yonida Davlatlararo ekologik fond tuzildi. Eng ahamiyatlisi xalqaro birga ishlash shakllaridan mamlakatlararo konferensiyalarni o'tkazish bo'lib, unda umumiy maqsadlar belgilanib, birgalikda ishlanadigan ishlari, aniq vazifalar qo'yilib, dunyoning rivojlanish yangi dasturlari muhokama qilinadi. 1992 yili davlatlararo ekologik fond tuzilib, bunda davlatlararo ekologik dasturlarni bitimlash, bitimlarni tuzish maqsad qilingan. Eng ahamiyatlisi xalqaro birga ishlash shakllaridan davlatlararo kofirensiyalarni o'tkazish bo'lib, unda umumiy maqsadlar belgilanib, hamjihat bo'lib ishlash, vazifalarni aniqlash, jahon mamlakatlarining rivojlanish yangi dasturlarni muhokama qilgan, muammolar ochib berilgan, xalqaro forum joriy qilingan va amaliyotda qo'llaniladigan natijasiga ko'ra masalalar aniqlab olinib kelmoqda.

XX asrning ikkinchi yarmida atrof-muhit va rivojlanish bo'yicha BMTning ikki katta tarixiy konferensiyasi Stokgolmda (1972) va Rio-de-Janeyroda (1992) bo'lib o'tdi. Stokgolm konferensiyasida odam yashash muhitining ekologik holati haqida birinchi

STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS

marotaba dunyo jamoatchiligi tomonidan tan olindi. Bunda birinchi marotaba ekorivojlanish tushunchasi paydo bo'ldi.

1972 yilgi konferensiyada ilk marotaba ekologiya atrof-muhitning rivojlanish tamoyili belgilanib, shundan xom-ashyo va ekologiyaga keltirgan zararga ma'suliyat, yanada atrof-muhit bo'yicha BMTning dasturini ishlab chiqish bo'yicha qaror qabul qilingan. Asosiy ilmiy tadqiqot sohasi bo'yicha dasturlar ishlab chiqilgan bo'lib bular:

-har xil iqtisodiy o'sishning yo'nalishlarida sivilizatsiya rivojlanishining bashoratlarini tuzish, dunyo rivojlanishining tendensiysi haqida ma'lumotlarni umumlashtirish;

-tabiiy sharoitda rivojlanish evolyutsiyasi mobaynida va inson omili ta'siri ostida biosfera holatini bashorat qila olish;

-inson omili (antropogen) ta'sir va tabiiy jarayonlar yangilanishi davomiyligidagi biosfera holatini bashorat qila olish;

-mintaqada tabiiy resurslardan ratsional foydalanish va ishlab chiqarishni ekologik shaffoflantirishni o'rghanish imkoniyati ;

-tabiat va resurslardan foydalanishni boshqaruvida koordinasiyani kuchaytirish va xalqaro hamjihat ishlashni tashkillashtirish

Rio de Janeyrodagi 178 mamlakat va hukumat boshliqlarining yig'lishida Birlashgan Millatlar Tashkilotlarining atrof – muhit va muntazam rivojlanish bo'yicha bo'lib o'tgan konferensiyada, Birlashgan Millatlar Tashkiloti bosh Assambliyasining barqaror rivijlanish strategiyasi, rivojlanishning ekologik qulay ishlab chiqish bo'yicha rezolutsiyasiga javob bo'la oldi. Rio de Janeyro konferensiyada 5 ta muhim bo'gan hujjatlar qabul qilindi:

1. Ekologiya va atrof muhitni barqarorlashtirish bo'yich dekloratsiya. Uning tamoyili Stokholm Dekloratsiyasining tamoyilining davomi bo'lib, insonlarning hayot tarzi yaxshilanishi va davlatlarning rivojlanishida vazifa va huquqlarni aniqlash.

2. Hamma turdag'i o'rmonlarni muhofaza qilish va ularning davriy rivojlanishida, jamiki mavjudotlar shakllarini saqlashda va iqtisodiy ahvolni yaxshilash garovi ekanligini inobatga olgan hokda boshqaruvga aloqador tamoyillari haqida bildirish.

3. Birlashgan Millatlar Tashkiloti atmosferaning issiqxonasi salbiy ta'sirini yuzaga chiqaruvchi gazlarini konsentrasiyasini barqarorlashtirish borasida qilim o'zgarishi haqidagi kovensiyasi.

4. Biologik ko'p turlilikni saqlash bo'yicha konvensiya.

5. Barqaror rivojlanish maqsadida ijtimoiy – ekologik, ekologik - iqtisodiy muammolarni hal qilishga jahon hamjamiyatchilagini tayyorlashga XXI asr dasturi tayyorganliklari edi.

Ekologiya muhofazasi masalasi bilan birgalikda bir qancha barqaror rivojlanishning milliy dasturini ishlab chiqish va bu hujjatlarning ustuvor vazifasi ijtimoiy – iqtisodiy qashshoqlik ekologiyaga salbiy ta'sir etuvchi omil hisoblanib, uning bilan kurashda rivojlangan davlatlardan moliyaviy yordam ko'rsatish, ma'lumotlar almashish va

tajribalar bilan ta'minlashdan iborat bo'ladi. Bundan turli mamlakatlarning ijtimoiy – iqtisodiy darajasi turli xil differensianing roli ko'rindi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODNI O'RGANISHDA KERAKLI KO'RSATKICH XUSUSIYATLARI VA O'LCHOV TURLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 64-69.
2. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL VA RAQAMLI OTISHLAR AVTOMOBIL EKOTIZIMINI QANDAY O'ZGARTIRMOQDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, 1(3), 60-65.
3. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). O 'ZBEKİSTONDA QİSHLOQ XO 'JALIGI SOHASINING HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 147-151.
4. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). YASHIL IQTISODIYOTDA IQLIM O'ZGARISHI BILAN PAYDO BO'LADIGAN MUAMMOLARNI OLDINI OLISH MAQSADIDA JORIY QILINGAN ISTIQBOLLI YO'NALISHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 108-113.
5. Bobojonova, M. J., & Jumayeva, Z. B. (2025). XIX VA XX ASRLARDA INSTITUTSIONALIZM IQTISODIY TA'LIMOTINING RIVOJLANISH DARAJASI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 62-67.
6. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKİSTON RESPUBLİKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.
7. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. (2024). QİSHLOQ XO 'JALIGINI KLASTERLASHNING XORIJIY TAJRIBASI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 65-71.
8. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). FRILANSERLIK-O'ZINI O'ZI BAND QILISHNING YANGI SHAKLI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 283-288.
9. Akbarovna, N. N. (2024). O 'ZBEKİSTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.
10. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLİL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.
11. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 82-89.
12. Джураева, М. С., & Алимова, Ш. А. (2025). РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ: НАЦИОНАЛЬНЫЙ И

STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS

МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНТЕКСТ. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 41-49.

13. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING TAMOYILLARI VA MAMLAKATIMIZ IQTISODIYOTI BILAN BOG'LIQLIGI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 97-103.
14. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 314-322.
15. Hakimovich, T. M., & Avazovna, R. L. (2024). BUXORO VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASI VA BANDLIK. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 67-73.
16. Avazovna, R. L., & Hakimovich, T. M. (2024). YASHIRIN IQTISODIYOTNING MILLIY JAMIYATIMIZGA TA'SIRI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(3), 104-108.
17. Bahodirovich, X. B. (2025). KORXONALARDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISH. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 72-78.
18. Bahodirovich, X. B. (2025). O'ZBEKİSTONDA SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 47-53.
19. Bahodirovich, X. B. (2025). RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH AMALIYOTI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 29-34.
20. Bahodirovich, X. B. (2025). SUG'URTA TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 37-43.
21. EI, I. (2024). BUXORO VILOYATIDA CHORVACHILIK TARMOG 'I YASHILLASHISH HOLATI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 165-171.
22. EI, I. (2024). MILLIY KOMPANIYALAR RAQOBATBARDOSHLIGI OMILLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 168-174.
23. EI, I. (2024). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(3), 175-182.
24. EI, I. (2024). QISHLOQ XO 'JALIGI TARMOQLARINI YASHIL IQTISODIYOT ORQALI RIVOJLANTIRISH YO 'LLARI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 172-180.
25. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOT MAQSADLARINI BELGILASH VA ULARGA ERISHISH BO 'YICHA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 22-28.
26. Raxmonqulova, N. O. (2025). SAMARALI RAHBARNING XUSUSIYATLARI, LIDERLIK USULLARI VA ULARNING TASHKILOT MUVAFFAQIYATIGA TA'SIRI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 29-35.

STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS

27. Raxmonqulova, N. O. (2025). TASHKILOTNING TURLI TUZILMALARI VA ULARNI BOSHQARISH USULLARINING AFZALLIKLARI. *Science, education, innovation: modern tasks and prospects*, 2(1), 15-21.
28. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2025). IQTISODIYOTNI RAQAMLI KO 'RSATISHDA SANOATNING O 'RNI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 42-50.
29. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). YENGIL SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION STRATEGIYALAR. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 15-22.
30. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARXNI HISOBGA OLISH VA UNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 40-46.
31. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). KORXONALAR MAHSULOTLARI TANNARXINI ANIQLASHDA QOLLANILADIGAN USULLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 54-61.
32. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). XARAJAT TUSHUNCHASI VA MAHSULOT TANNARXINI SHAKLLANTIRISH: NAZARIYA VA AMALIYOT. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 79-85.
33. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). STANDARTLARGA MUVOFIQ XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 62-68.
34. Azimov, B. F., Shadiyev, A. X., & Qudratova, G. M. (2025). TANNARX VA UNING IQTISODIY TAHLILDAGI ROLI: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 86-93.
35. Azimov, B. F., & Qudratova, G. M. (2025). BUYURTMA BO'YICHA XARAJATLARNI HISOBLASH USULI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(3), 24-30.
36. Supiyevna, B. M. (2024). IMPROVING THE EFFICIENCY OF LEADER LABOR IN THE MODERN MANAGEMENT SYSTEM. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 51-55.
37. Заявитдинова, Н. М., Базарова, М. С., & Ходжиев, А. Б. (2022). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА СТРАТЕГИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ НА ТЕРРИТОРИИ УЗБЕКИСТАНА. *ББК 65.0501 A 43*, 265.
38. Supievna, B. M. (2023). USING EFFECTIVE WAYS OF CONDUCTING MARKETING RESEARCH IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 79-83.
39. To'rayevna, S. N. (2024). TEXNOLOGIYA DISKURSI VA YANGI MEDIA SIYOSIY IQTISODIYOTI.
40. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.
41. To'rayevna, S. N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSİYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.

STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS

42. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI.
43. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSIYALARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.
44. Xudoynazarovich, S. A. (2024). CHALLENGES OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND THEIR SOLUTIONS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 398-402.
45. Khudoynazarovich, S. A. (2022). Features of evaluating the effectiveness of activities at the Bukhara State University. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 153-159.
46. Akbarovna, N. N. (2024). O 'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA MAKROIQTISODIY DASTURLARNI ISHLAB CHIQISH VA AMALGA OSHIRUVCHI YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 383-389.
47. Akbarovna, N. N. (2024). MILLIY IQTISODIYOTNI TAHLIL QILISHDA QO 'LLANILADIGAN ASOSIY KO 'RSATKICHLAR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 278-283.
48. Bobojonova, M. J., & Naimova, N. A. (2024). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KASANACHILIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(3), 277-282.
49. Очилов, Ш. Б., & Жумаева, З. К. (2017). Основные направления развития инноваций в республике Узбекистан. *Инновационное развитие*, (6), 45-47.
50. Jumayeva, Z. K., & Mamadjonov, G. N. (2024). Ways to Strengthen Financial Control in the Utilization of State Budget Funds. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(1), 61-64.
51. Bustonovna, J. Z. (2024). ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL SECTORS IN REGIONAL DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 394-397.
52. Bustonovna, J. Z. (2024). DAVLAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATINI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ISH YURITISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING ZARURIY SHARTLARI.
53. Jumayeva, Z. (2024). JISMONIY SHAXSLAR DAROMADLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZIMINI TAKOMILASHTIRISH. *Modern Science and Research*, 3(6).
54. Bustonovna, J. Z. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.
55. Amanillo, R., & Azimov, B. F. (2025). ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND ITS IMPACT ON ECONOMIC DEVELOPMENT. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 12(01), 22-27.
56. AT, I. (2024). IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA INVESTITSIYA QILISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI TAHLILI. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(3), 149-155.

STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS

57. AT, I. (2024). MINTAQALAR VA MA'MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, 1(2), 249-255.
58. AT, I. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA'MINLASH STRATEGIYASINING IQTISODIY MEXANIZMLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, 1(2), 256-263.
59. AT, I. (2024). TADBIRKORLIK FAOLIYATINING DAVLAT TOMONIDAN QO 'LLAB QUVVATLANISHI VA SOHAGA MINTAQALAR MIQYOSIDA INVESTITSIYA JALB QILISH SAMARADORLIGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLDT*, 1(2), 264-271.
60. Avazovna, R. L. (2024). PENSIYA TA'MINOTINI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH ORQALI PENSIYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MASALALARI. *Miasto Przyszłości*, 55, 1469-1474.